

CAUSES AND WAYS OF DISSOLUTION OF THE EUROPEAN ECONOMIC INTEREST GROUPING

Carmen Bărbieru, PhD Student, "Al. Ioan Cuza" University of Iași

Abstract: The article seeks to provide an analysis of the causes and ways of dissolution of the European Economic Interest Grouping.

Created in order to overcome the legal, fiscal and psychological barriers of cross-border cooperation, the European Economic Interest Grouping ceases to exist due to its dissolution.

Dissolution is an intermediary phase in the cessation of this legal structure and results in the liquidation of the grouping capital. During the dissolution the European Economic Interest Grouping retains its legal capacity, but its normal activity ends.

The analysis of the causes and the ways of the dissolution of the European Economic Interest Grouping involves two aspects: the provisions of the specific regulations and the provisions of the contract for the formation of the grouping.

Keywords: Regulation; national legislation; group; causes of dissolution; ways dissolution.

1. Precizări prealabile

Grupul european de interes economic își încetează existența ca persoană juridică și ca urmare a dizolvării sale. Procesul de încetare a existenței grupului european de interes economic implică o serie de operațiuni care pot fi grupate în două etape, obligatorii pentru acest proces.

Dizolvarea este prima etapă a acestui proces și în cadrul ei au loc operațiunile care declanșează acest proces și constituie premisa celei de a doua etape, respectiv lichidarea grupului. Operațiunile specifice dizolvării sunt cele referitoare la decizia de dizolvare a grupului și la publicitatea acestei decizii.

Dizolvarea grupului european de interes economic este o etapă intermediară în procesul de încetare a acestuia ca persoană juridică și are ca efect lichidarea patrimoniului grupului. Etapa dizolvării, fiind distinctă de cea a lichidării trebuie parcursă în mod obligatoriu și distinct de aceasta. În etapa dizolvării personalitatea juridică a grupului nu este afectată, însă dizolvarea pune capăt activității normale a grupului.

Analiza cauzelor de dizolvare implică atât analiza cauzelor reglementate de Regulamentul nr. 2137/1985, cât și a celor stabilite în contractul de constituire.

2. Cauze de dizolvare prevazute de Regulamentul nr. 2137/1985

2.1. Împlinirea termenului stabilit pentru durata grupului european de interes economic

Constituirea unui grup european de interes economic se poate face pe o durată determinată sau nedeterminată. Dizolvarea grupului european de interes economic fundamentată pe această cauză reprezintă o consecință directă a voinței membrilor, care au hotărât la momentul constituirii grupului că acesta își va înceta existența la data împlinirii termenului stabilit pentru durata grupului.

Efectul dizolvării grupului european de interes economic constituit pe durată determinată poate fi înlăturat de membrii acestuia printr-o decizie de prelungire a duratei, aceasta putând fi una determinată sau nedeterminată, decizie ce trebuie să intervină anterior împlinirii termenului stabilit. În acest sens, în cuprinsul contractului constitutiv al grupului,

inspirându-se după modelul societăților reglementate de Legea nr.31/1990, membrii grupului pot prevedea obligativitatea consultării membrilor cu privire la prelungirea duratei grupului cu o anumită perioadă, stabilită prin voința lor, înainte de împlinirea termenului. O atare opțiune implică și prevederea în cuprinsul actului constitutiv și a eventualelor soluții ce pot fi aplicate în cazul apariției unor blocaje datorate lipsei consultării membrilor cu privire la acest aspect. Astfel că, membrii pot stabili că, dacă administratorii sau administratorul nu realizează această consultare, ea să poată fi organizată la inițiativa oricărui membru.

Decizia de prelungire a duratei grupului peste termenul stabilit în contractul constitutiv al grupului trebuie lăsată de membrii grupului cu respectarea dispozițiilor art. 17 alin. (2) lit. d) din Regulament, adică în unanimitate. În situația în care membrii grupului nu adoptă o asemenea decizie în termen de trei luni de la împlinirea termenului stabilit în contract, oricare membru poate cere instanței competente dizolvarea grupului [art.31 alin. (2) ultima teză din Regulament].

2.2. Îndeplinirea obiectivelor grupului sau imposibilitatea de a le continua

Așa cum rezultă din dispozițiile art. 3 din Regulament și ale art. 233 alin. (1) din Legea nr. 161/2003 privind unele măsuri pentru asigurarea transparenței în exercitarea demnităților publice, a funcțiilor publice și în mediul de afaceri, prevenirea și sancționarea corupției obiectivul grupului european de interes economic este acela de a facilita sau dezvolta activitatea economică a membrilor săi și de a o îmbunătăți ori spori rezultatele acestor activități. Scopul său nu este acela de a obține profit pentru el însuși.

În practică există posibilitatea ca grupul european de interes economic să se constituie pentru realizarea unuia sau a mai multor obiective a căror îndeplinire este limitată în timp (de exemplu, cumpărarea unui bun de o valoare mai mare sau obținerea unor proiecte de finanțare pentru cercetarea în domenii determinate). Problema dizolvării grupului în cazul unei pluralități de obiective se ridică doar în situația în care au fost îndeplinite toate.

Imposibilitatea de a continua obiectivele pentru care a fost constituit grupul constituie și ea o cauză de dizolvare a acestuia. Aceasta poate fi una de natură materială (de exemplu bunul ce trebuia cumpărat a pierit) sau de natură juridică (licitația publică a fost anulată prin sentință judecătorească).

Deoarece atât imposibilitatea continuării obiectivelor grupului, cât și realizarea acestora sunt chestiuni de fapt, ele trebuie dovedite pentru a justifica o asemenea măsură, cu efecte juridice atât de importante. Interpretarea situațiilor care pot fi apreciate ca reprezentând o imposibilitate a continuării obiectivelor grupului, la fel ca și în cazul societăților cu scop lucrativ, poate duce în practică la lipsa de unitate a soluțiilor, revenind instanțelor de judecată misiunea de a aprecia, de la caz, la caz temeinicia interpretării (*exempli gratia*, neînțelegerile grave dintre membri, care împiedică desfășurarea activității grupului pot conduce la imposibilitatea realizării obiectivului său)¹.

2.3. Nerespectarea dispozițiilor art. 4 alin. (2) din Regulament

Potrivit art.31 alin.(3) din Regulament grupul european de interes economic trebuie să fie dizolvat și în cazul în care condițiile stabilite de art. 4 alin.(2) din Regulament nu mai sunt îndeplinite. Situațiile practice care atrag dizolvarea societății pe acest temei privesc: numărul minim de membri și condiția multinaționalității.

Referitor la condiția numărului minim de membri, grupul european de interes economic trebuie să cuprindă cel puțin doi membri, care pot fi:

- (a) societăți comerciale, precum și alte entități juridice de drept public sau privat, constituite în conformitate cu legislația unui stat membru și care își are sediul statutar

¹ A se vedea C.-M. Letea, *Dizolvarea și lichidarea societăților comerciale*, Ed. Hamangiu, București, 2008, p.160.

sau legal și administrația centrală în Uniunea Europeană; în cazul în care, în conformitate cu legislația unui stat membru, o societate sau altă entitate juridică nu este obligată să aibă un sediu statutar sau legal, este suficient ca societatea sau altă entitate juridică să aibă administrația centrală în Uniunea Europeană;

- (b) persoane fizice care exercită orice activitate industrială, comercială, meșteșugărească ori agricolă, o profesiune liberală sau servicii de altă natură în Uniunea Europeană.

Pe lângă această condiție a numărului minim de membri, pentru constituirea grupului european de interes economic mai trebuie îndeplinită și condiția referitoare la multinaționalitate, potrivit căreia membrii trebuie să își aibă administrația centrală în state membre diferite, dacă sunt societăți sau alte entități juridice sau, în cazul persoanelor fizice, să își desfășoare activitățile principale în state membre diferite. Cetățenia persoanei fizice nu prezintă relevanță cu privire la dobândirea calității de membru al grupului european de interes economic, ci doar criteriul legat de locul desfășurării activității. Astfel că, o persoană fizică care nu este cetățean al unui stat membru al Uniunii Europene poate fi membru al unui astfel de grup, dacă își desfășoară activitatea principală într-un stat membru.

Ceea de-a doua exiguitate are la bază scopul pentru care a fost creat instrumentul juridic și anume acela de a facilita cooperarea transfrontalieră. Întrucât cooperarea transfrontalieră nu poate exista decât între cel puțin doi membri aparținând unor state membre diferite, această cerință se încadrează în dezideratul avut în vedere de Comunitatea Economică Europeană la data adoptării regulamentului.

În ipoteza în care condițiile prevăzute de art. 4 alin. (2) din Regulament nu mai sunt îndeplinite, instanța la cererea oricărei persoane interesate sau a unei autorități competente, trebuie să dispună dizolvarea unui grup.

2.4. Încălcarea dispozițiilor art. 3 din Regulament

Dizolvarea grupului european de interes economic intervine și în cazul nerespectării dispozițiilor art.3 din Regulament, ce se referă la obiectivul grupului, la caracterul auxiliar al acestuia față de activitatea desfășurată de membri și la o serie de interdicții derivând din acestea.

Obiectivul grupului, așa cum am indicat anterior, este acela de a facilita sau dezvolta activitatea economică a membrilor săi și de a îmbunătăți ori spori rezultatele acestor activități, scopul său nefiind acela de a obține profit pentru el însuși. Din dispozițiile art. 3 alin. (1) din Regulament mai rezultă că grupul trebuie să aibă, asemeni membrilor săi, o activitate economică. Termenul de activitate economică trebuie înțeles într-un sens cât mai larg, putând îngloba activități de cercetare, de formare, de prospectare de noi piețe, etc. Sunt excluse doar activitățile voluntare².

Activitatea grupului european de interes mai trebuie să fie și legată de activitatea economică a membrilor săi și nu poate avea decât un caracter auxiliar acestei activități. Folosirea expresiei „legată de activitatea economică” relevă faptul că activitatea grupului nu poate fi total independentă de cea a membrilor săi, grupul neputând fi constituit pentru a desfășura o activitate care să nu prezinte nicio legătură cu cea a membrilor săi. Aceasta trebuie să fie o activitate complementară.

Caracterul auxiliar presupune ca această activitate să nu se substituie celei desfășurate de membrii săi sau să nu fie înglobată în totalitate. Regulamentul nu interzice grupului european de interes economic să absoarbă complet, dar temporar, anumite activități ale membrilor săi.

Acest caracter de auxiliaritate denotă faptul că grupul european de interes economic nu poate fi constituit decât asemeni unei structuri juridice de cooperare și nu de integrare. În

² A se vedea M. Menjucq, *Droit international et européen des sociétés*, 3e édition, Montchrestien, 2011, p.172.

acest sens, art. 3 alin. (2), lit. a) și b) din Regulament precizează că un grup nu poate să exercite, direct sau indirect, dreptul de a conduce sau controla activitățile propriilor membri sau activitățile unei alte întreprinderi, în special în domeniul resurselor umane. De asemenea, grupul european de interes economic nu poate să dețină, direct sau indirect, cu orice titlu o parte din acțiuni, indiferent în ce formă, într-o întreprindere membră a grupului. Această interdicție are caracter de generalitate și vizează toate tipurile de activități, dar legiuitorul a crezut de cuviință să specifice că în special trebuie avute în vedere domeniile referitoare la personal, la finanțe și la investiții³.

Grupul european de interes economic nu poate nici să angajeze mai mult de 500 de persoane. Cu privire la această interdicție trebuie să menționăm faptul că ea nu își găsește justificarea în caracterul auxiliar al activității grupului în raport cu activitatea desfășurată de membrii săi, ci are mai degrabă o rațiune politică, în speță îngrijorarea și opoziția Germaniei care nu dorea ca întreprinderile germane să folosească grupul european de interes economic pentru a înlătura aplicațiile cogestunii.

De asemenea, grupul nu poate fi folosit de către o societate comercială pentru a face un împrumut pentru directorul unei societăți comerciale sau pentru oricare persoană aflată în relații cu acesta, atunci când aceste împrumuturi sunt restricționate sau controlate în temeiul legislațiilor statelor membre privind societățile comerciale⁴. Redactarea un pic greoaie prin folosirea expresiei „pentru a face un împrumut” poate crea confuzii legate de acordarea de către grup a unui împrumut sau de folosirea sa ca intermediar pentru obținerea unui astfel de împrumut. Pentru a opera această interdicție este necesar ca împrumutul sau să fie obținut pentru directorul unei societăți comerciale sau pentru o persoană care se află într-o relație cu acestea, dar doar în situația în care aceste împrumuturi sunt restricționate sau controlate în temeiul legislațiilor statelor membre privind societățile comerciale.

Deși textul Regulamentului stabilește legătura care trebuie să existe între directorul societății și terța persoană folosind expresia „altă persoană într-o relație cu aceasta”, apreciem că acest demers este realizat în termeni generali. Identificarea concretă a categoriilor de persoane cărora li se aplică interdicția făcându-se în temeiul legislației naționale care reglementează societățile comerciale⁵.

Un grup european de interes economic nu poate fi folosit nici pentru un transfer de proprietate între o societate și un director sau orice persoană aflată în legătură cu aceasta, în afara cazurilor permise de legislația statelor membre privind societățile. Aceste interdicții legate de obiectivul grupului au fost prevăzute cu scopul de a împiedica societățile comerciale să ocolească anumite dispoziții legale naționale cu privire la societăți.

Această limitare a fost solicitată de către autoritățile britanice, care au dorit ca grupul să nu poată fi folosit ca un „trust” pentru a facilita abuzul cu privire la bunurile societății⁶. Pentru o cât mai clară interpretare a dispozițiilor textul precizează în final că împrumutul înseamnă orice operațiune cu efect similar și că proprietatea poate fi una mobilă sau imobiliară.

Grupul european de interes economic nu poate fi nici membru al altui grup european de interes economic.

³ M. Menjuq, *op.cit.*, p.173.

⁴ Art.3 alin.(2) lit.d) din Regulamentul nr.2137/1985.

⁵ Spre exemplu potrivit legislației române, conform art.144⁴ din Legea nr.31/1990 în categoria persoanelor care se află în relații cu directorul societății sunt incluși soțul sau soția și rudele ori afinii până la gradul al IV-lea inclusiv ai acestuia

⁶ În acest sens a se vedea: M. Menjuq, *op.cit.*, p.175, GEIE : aspects pratiques, France et autres pays de la Communauté, Ed. Francis Lefebvre, Paris, 1993, p. 42,

Și în acest caz al nerespectării dispozițiilor art. 3 din Regulament, legiuitorul european prevede posibilitatea regularizării acestei situații. Modalitatea în care aceasta se realizează diferă în funcție de încălcarea care are loc. Regularizarea situației ce poate genera dizolvarea grupului trebuie să intervină până la data la care instanța să fi pronunțat o hotărâre asupra fondului.

2.5. Încălcarea dispozițiilor privind sediul grupului

Nerespectarea regulilor instituite de legiuitorul european cu privire la sediul grupului european de interes economic constituie la rândul său o cauză de dizolvare a grupului european de interes economic. Regulamentul oferă libertate membrilor cu privire la stabilirea sediului grupului atât timp cât sunt respectate cele două condiții cumulative enunțate de art. 12 din Regulament.

Prima condiție se referă la faptul că sediul grupului trebuie să fie situat în Uniunea Europeană. Cea de a doua condiție prevede că sediul trebuie să fie stabilit:

- (a) acolo unde grupul își are administrația centrală, fie
- (b) acolo unde unul din membrii grupului își are administrația centrală sau, în cazul unei persoane fizice, unde își desfășoară activitatea principală, cu condiția ca grupul să își desfășoare o activitate în acel loc.

2.6. Dizolvarea pentru motive bine întemeiate

Legiuitorul european acordă membrilor grupului posibilitatea de a cere dizolvarea grupului european de interes economic „din motive bine întemeiate”. Deoarece Regulamentul nu definește, nici enunțativ, nici limitativ, noțiunea de motiv bine întemeiat, sarcina aprecierii elementului de „bine întemeiat” revine instanței de judecată.

3. Cauze de dizolvare stabilite în contractul de constituire a grupului

Așa cum am precizat anterior, cauzele de dizolvare a grupului european de interes economic sunt cele reglementate de lege sau stabilite în contractul constitutiv.

Funcție și de spațiul juridic din care provin și de forma lor juridică membrii grupului pot stabili în cuprinsul contractului constitutiv și alte cauze de dizolvare în completarea celor prevăzute în Regulament (de exemplu, scăderea sub un anumit quantum a capitalului sau a valorii fondurilor care asigură finanțarea grupului). Includerea de către membrii grupului în contractul constitutiv a unor cauze de dizolvare ar trebui însoțită și de o decizie a acestora cu privire la modul de adoptare a hotărârii care să constate această situație.

Dacă membrii nu prevăd cerințele de cvorum și majoritate cu care se iau hotărârile, acestea potrivit art. 17 alin. (3) din Regulament se vor lua cu unanimitate.

4. Modalități de dizolvare

Funcție de criteriul modului în care operează dizolvarea grupului european de interes economic distingem între *dizolvarea voluntară* și *dizolvarea judiciară*.

Deși Regulamentul prevede ca și cauze de dizolvare și cauze care în mod automat atrag dizolvarea în cazul societăților cu scop lucrativ, în cazul grupului european de interes economic nu putem vorbi de o dizolvare de drept întrucât, conform art. 31 alin. (2) din Regulament, este necesară o decizie a membrilor cu rol constatator, urmată de publicitatea aferentă. Pentru a ne găsi în prezența unei dizolvări voluntare este necesar ca decizia membrilor să nu depindă de anumite circumstanțe care să excedă caracterul voluntar al unei asemenea decizii (de exemplu, îndeplinirea obiectivelor grupului).

Dizolvarea grupului european de interes economic prin voința membrilor săi se face cu respectarea cerințelor de cvorum și majoritate prevăzute în contractul constitutiv al grupului, în absența unei astfel de reglementări contractuale decizia trebuind a fi luată în unanimitate.

Ulterior adoptării deciziei de dizolvare a grupului, administratorul sau administratorii trebuie să o depună la Oficiul Registrului Comerțului pentru a se efectua mențiunea și să o publice în Monitorul Oficial.

Dizolvarea judiciară a grupului european de interes economic intervine ca urmare a pronunțării unei hotărâri de instanța judecătorească.

Soluțiile instanței de judecată cu privire la dizolvarea grupului diferă funcție de cauzele acesteia. Astfel că, în situația în care în termen de trei luni de la apariția uneia din situațiile prevăzute de art. 31 alin. (2) lit. a) și c) din Regulament, membrii nu iau o decizie prin care să constate dizolvarea grupului, această sarcină revine instanței de judecată la cererea oricărui membru.

Dacă însă cauzele de dizolvare constau în nerespectarea dispozițiilor art.3, 12 sau 31 alin. (3) din Regulament rolul instanței este acela de a dispune dizolvarea grupului [art.32 alin. (1) din Regulament]. Cererea poate fi introdusă de orice persoană interesată sau autoritate competentă.

Instanța de judecată nu va putea dispune dizolvarea grupului în ipoteza în care regularizarea situației grupului este posibilă, iar aceasta intervine înainte ca ea să fi pronunțat o hotărâre asupra fondului.

Concluzii

Dizolvarea este prima etapă a procesului prin care grupul european de interes economic își încetează existența ca persoană juridică. Cauzele de dizolvare a grupului sunt cele reglementate de lege sau stabilite în contractul constitutiv. Deciziile prin care membrii hotărăsc sau constată dizolvarea grupului trebuie luate cu respectarea cerințelor de cvorum și de majoritate prevăzute în contractul constitutiv al grupului, în absența unei astfel de reglementări contractuale decizia trebuind să fie luată în unanimitate.

Funcție de criteriul modului în care operează dizolvarea grupului european de interes economic poate fi o dizolvare voluntară sau o dizolvare ce are loc pe cale judiciară. Soluțiile instanței de judecată cu privire la dizolvarea grupului diferă funcție de cauzele acesteia, decizia instanței având fie rolul de a constata, fie pe acela de a pronunța dizolvarea grupului.

Bibliografie

- C. Gheorghe, *Drept comercial european*, Ed. C.H.Beck, București, 2009.
- B. Lecourt, *L'influence du Droit Communautaire sur la Constitution de Groupements*, L.G.D.J., 2000.
- D. Lepeltier; É. Buttet, G. Lesguillier, [*Les Groupements d'intérêt économique, GIE, GEIE: régimes juridique et fiscal, formules, textes*](#), GLN Joly, 1990.
- F. Lemeunier, [*Groupement d'intérêt économique \(GIE\): groupement européen d'intérêt économique \(GEIE\)*](#), éditions 10, Dalloz, 1999.
- C.-M. Letea, *Dizolvarea și lichidarea societăților comerciale*, Ed. Hamangiu, București, 2008.
- M. Luby; F. Pasqualini; V. Pascualini-Salerno, *Droit communautaire des Societes et Groupements*, GLN Joly, 1996.
- M. Menjucq, *Droit international et européen des sociétés*, 3° édition, Montchrestien, 2011.